

א א אלה הדברים אשר דבר משה א אלין פתגמיא די מלל משה
 עם כל ישראל בעברא דיידנא אל כל ישראל
 בעברא דיידנא אל כל ישראל

רש"י

א (6) אלה הדברים. לפי שהן דברי תוכחות, ומנה
 כאן כל המקומות שהכעיסו לפני המקום זכה, לפיכך
 סתם את הדברים והזכירן ברומם מפני כבודן של ישראל
 (ספרי 6): א כ כל ישראל. אילו הוכיח מקמתן, היו

אור החיים

א (א) אלה הדברים וגו'. אלה מעט הקודם,
 פרוש, לפי שאמר אשר דבר משה,
 שהם דברי עצמו, שכל הספר תוכחות ומוסר
 מלשה לעובר פי ה', ואמרו ז"ל (מגילה לא): קללות
 שבמשנה תורה משה מפי עצמו אמרן, ואפלו מה
 שחזר ופרש מאמרי ה' הקודמין לא נצטוה עשות
 כן, אלא מעצמו חזר הדברים, וחדש הכתוב לומר
 כי כדרך שאמר משה מפי עצמו דברים כאלה, כמו
 כן במאמרים הקודמין אמר משה מפי עצמו איזה
 דבר, לזה אמר אלה הדברים, פרוש, אלה לבד הם
 הדברים אשר דבר משה דברי עצמו, אבל כל
 הקודם בארבעה חמשים לא אמר אפלו אות אחת
 מעצמו, אלא הדברים שיצאו מפי המצוה כצורתן
 בלא שום שנוי אפלו אות אחת יתרה או חסרה:

עוד ירצה להגיד הכתוב שכל ארבעים שנה שהיה
 משה רועה ישראל במדבר, לא דבר להם
 קשות, זולת אלה הדברים הוא שדבר קשות. והגם

עוד ירצה להגיד הכתוב שכל ארבעים שנה שהיה
 משה רועה ישראל במדבר, לא דבר להם
 קשות, זולת אלה הדברים הוא שדבר קשות. והגם

אור תורה

מוסר. וכשאנו הולכים לשמוע מוסר מפי קדושים אשר בכל
 קהילות, כשם שבדור משה זכו כולם לברכה כך אנו זוכים
 כדכתיב (תהלים קטו יד) 'יוסף ה' עליכם' וגו'.
 (מאור החיים לתלמיד רבינו)

אלה הדברים (א א).

'אלה הדברים', כמו הדבורים, מה הדבורה הזאת עוקץ לזה
 ונותן דבש לזה, כך היא התורה. וככה המה דברים של
 משה, נותן דבש לטובים ועוקץ לשאינם טובים עם דברי

תורת חיים

שאסור לדבר זולת בדברי תורה ויראה. וכן כתב רבינו בפרשת פינחס (במדבר טו ג): ומצאתי לחסידי ישראל (רבינו זיה אבות פ"א מ"ו) שכתבו כי
 פה של לומדי תורה דינו ככלי שרת אשר ישרתו בס בקודש, כי אין קדושה כקדושת התורה, ולזה אסור לדבר בו אפילו דברי חול,
 הגם שאין בהם דברים האסורים.

אור החיים המבואר

א. אלה' - רק אלו הדברים אמרם משה מעצמו
 א (א) אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל.
 רבותינו ז"ל (ב"ר יב ג, ל א) אמרו, כל מקום
 שנאמר 'אלה' פסל את הראשונים. ולפי זה יש לפרש כוונת
 הכתוב כאן באומרו 'אלה' שבזה הוא מעט את הנאמר
 מקודם - בחומשים הקודמים. והפירוש, לפי שאמר הכתוב על
 הדברים אלה שהם הדברים אשר דבר משה, והיינו, שהם
 דברי עצמו ואינם מדברי ה', שכל הספר הזה [משנה תורה,
 ספר דברים] כתוב בו תוכחות ומוסר מלשה שאמרם אדם

העובר את פי ה'. וכן אמרו רבותינו ז"ל (מגילה לא): קללות
 שבמשנה תורה - הכתובות בפרשת כי תבוא (להלן פרק כח)
 אינם כאותם הקללות הכתובות בספר ויקרא, שהם נאמרו על
 ידו מפי הגבורה, אלא כאן משה מפי עצמו ומדעתו הוא
 שאמרן ולא נצטווה לאומרן. ולא קללות אלו לבדם נאמרו
 מפי עצמו, אלא אפלו מה שחזר משה ופרש בספר זה את
 מאמרי ה' ומצוותיו שכבר נאמרו בחומשים הקודמין, לא
 נצטווה מפי הגבורה עשות כן - לכופלם שנית ולאומרם
 לישראל, אלא מעצמו ומדעתו הוא שחזר על הדברים הללו

